

TRACY
CHEVALIER

Vertė Irena Jomantienė ir Milda Dyke

*Nepaprastosios
būtybės*

Sofoklis

Vilnius, 2022

Šią knygą skiriu sūnui Jokūbui

*Kitokia nei visi kiti
pajūrio akmenys*



Žaibas trankė mane visą gyvenimą. Tik sykį – tikras. Vargiai galėčiau atminti, juk buvau dar beveik kūdikis. Bet prisimint prisimenu. Buvau tokiam lauke, o aplink arkliai ir raiteliai, ant jų išdarinėjantys triukus. Tada pašoko audra, ir kažkokia moteris, tik ne mama, stvėrusi mane nunešė po medžiu. Kai ji laikė mane tvirtai suspaudusi, pažvelgiau aukštyn ir baltame danguje pamačiau juodų lapų piešinį.

Atsimenu triukšmą, tarsi aplink mane žemėn būtų driokstelėję visi medžiai, ir ryškią ryškią šviesą lyg žiūrint į saulę. Kažkas zvimbdamas mane kiaurai pervėrė. Lyg liestelėjusi įkaitusią anglį, užuodžiau svylantį kūną, suvokiau, kad tai reiškia skausmą, bet neskaudėjo. Pasijutau kaip išnerta kojine.

Žmonės puolė mane tampo ir šaukti, tačiau aš nejstengiau nė burnos praverti. Buvau kažkur nunešta, aplinkui jutau gaubiančią šilumą, bet tai buvo ne antklodė, ne, šiluma buvo drėgna. Vanduo, vandenį aš pažinojau, mūsų namai buvo netoli jūros, matydavau ją pro langus. Pramerčiau akis, ir regisi, nuo to karto jos jau daugiau nebeužsimerkė.

Žaibas užmušė mane globusią moterį ir dvi šalia stovėjusias mergaites, o aš išgyvenau. Pasakodavo, kad iki au-dros buvau tylus liguistas vaikas, tačiau po jos tapau gyva

ir bukli. Nežinau, ar jie teisūs, bet to žaibo prisiminimas perbėga mane kaip drebulys. Jis paženklina ryškiausias mano gyvenimo akimirkas: kai išvydau Džo rastą krokodilo kaukolę, o pati radau jo kūną; kai paplūdimyje aptikau kitas pabaisas; kai sutikau pulkininką Berčą. O kartais pajuntu tą žaibą trenkiant ir svarstau, kodėl jis grįžo. Tarpais nesuprantu, tik priimu, ką žaibas man sako, nes žaibas esu aš. Jis įsikirto į mane, kai buvau kūdikis, taip manyje ir liko.

Žaibo aidas atsiveja kaskart, radus fosiliją, kai vėl kres-teli, sakydamas: „Taip, Mere Aning, tu kitokia nei visi kiti pajūrio akmenys.“ Štai kodėl esu medžioklė – kad pajausčiau žaibo strėlę, tą ypatingumą kasdien.

*Purvinas ir paslaptingas, damai
nederamas užsiėmimas*



Merė Aning valdo akimis. Tai aiškiai mačiau dar pirmąsyk susitikus, kai ji tebuvo mergaitė. Jos akys rudos kaip sagutės, žvitrios, ir, kaip fosilijų medžioklė, ji įpratusi nuolat kažko ieškoti, net gatvėje ar namie, kur, regis, nė menkiausios galimybės rasti ką įdomaus. Dėl to ji atrodo kažkam pasišovusi net kai būna visiškai ramiai. Seserys man yra minėjusios, kad ir manosios akys šaudo į šalis, užuot ramiai į ką nors žvelgusios, tik iš jų lūpų tai ne komplimentas, kitaip nei mano Merei.

Seniai pastebėjau, kad išvydus žmogų pirmiausia krinta į akis koks vienas konkretus jo bruožas, veido arba kūno dalis. Tarkime, mano brolis Džonas pasitinka pirmiausia antakiais. Ir kalbu ne tik apie tai, kad jo antakiai įspūdingais kuokštais styro virš akių, ši jo veido dalis ir juda daugiausia, ir jo antakiai, susiraukdami ir išsitiesdami, tarsi brėžia jo minčių eigą. Iš visų penkių Filpotų vaikų jis antras vyriausias, vienintelis sūnus, tad po tėvų mirties tapo atsakingas už visas keturias seseris. Dėl tokių aplinkybių krustelėtų ne vieno antakiai, nors jis nuo vaikystės buvo rimtuolis.

Mano jauniausia sesuo Margareta kliaunasi rankomis. Nors jos smulkios, pirštai proporcingai ilgi ir elegantiški, ji skambina pianinu geriau už mus visus. Šokdama įsijautusi

mojuoja rankomis, o miegodama išmeta jas virš galvos, net jei kambaryje šalta.

Fransė vienintelė iš Filpotų seserų ištekėjo, ji gyvenime viską valdo krūtine, tad manau, kad tai visa ir paaiškina. Mes, Filpotų šeimos merginos, grožiu negarsėjame. Esam prakaulios, tvirtų griežtų bruožų. Be to, šeima teturėjo tiek pinigų, kad tik viena sesuo įstengė be vargo ištekėti, lenktynes laimėjo Fransė, palikusi Raudonojo Liūto aikštę ir tapusi Esekso pirklio žmona.

Aš visuomet labiausiai žavėjausi tais, kurie, kaip Merė Aning, valdo akimis, manyčiau, jie geriausiai suvokia pasaulį ir kaip jis sukasi, štai kodėl geriausiai sutariu su vyriausia seserim Luiza. Jos akys pilkos, kaip visų Filpotų, ji mažakalbė, bet kai tos akys įkimba į tave, tu pastebi.

Pati irgi visada norėjau kliautis akimis, bet man neteko tokia laimė. Mano itin ryškus žandikaulis, ypač kai sukandu dantis, – dažniau nei derėtų, nes pasaulis taip apviliama, – jis įsitempia ir tampa aštrus it kirvis. Kartą pobūvyje nugirdau, kaip visai galimas gerbėjas prasitarė nedrįstas pakviesti manęs šokti, bijas įsipjauti į mano veidą. Aš taip ir neatsigavau nuo tos pastabos. Tai paaiškina, kodėl likau senmergė ir kodėl šoku taip retai.

Troškau pereiti nuo žandikaulio prie akių, tačiau pastebėjau, kad žmonės tą valdingiausią bruožą pakeičia ne dažniau nei savo charakterį. Tad aš jau amžiams apdovanota kietais, žmones atbaidančiais žandikauliais, suakmenėjusiais it fosilijos, kurias renku. Bent jau taip maniau.

Merė Aning sutikau Laim Ridžise, kur ji gyveno visą savo amžių. Ir jau tikrai nesitikėjau pati čia įsikurti. Juk Filpotai užaugo Londone, ne kur kitur, kaip Raudonojo Liūto aikštėje. Nors buvau girdėjusi apie Laimą, kaip išgirstame apie kokį nors kitą madingu tapusį pajūrio kurortą, lankytis ten

neteko. Vasarą mes paprastai vykdavome į Sasekso miestus, tokius kaip Braitonas ar Heistingsas. Kol dar buvo su mumis, motina rūpindavosi, kad pakvėpuotume gaivių oru, pasimaudytume jūroje, mat pritarė daktaro Ričardo Raselo nuomonei. O šis buvo parašęs ištisą disertaciją apie jūros vandens naudą, maudynes jūroje, ir net jo gėrimą. Gerti jūros vandenį atsisakau, tačiau retsykais paplaukioju. Prie jūros jaučiuosi kaip namie, nors niekada nemaniau, kad pajūrys tiesiogine šio žodžio prasme galėtų tapti namais.

Tačiau, praėjus porai metų po tėvų mirties, kartą mums vakarieniaujant broliis pranešė susižadėjęs su vienu iš mūsų amžinatilį tėvo draugų advokatų dukra. Pabučiavome Džoną ir pasveikinome, Margareta pianinu paskambino šventinį valsą. Bet atsigulusi tą naktį verkiau, numanau, kad raudojo ir seserys, nes įprastas mūsų gyvenimas Londone pasibaigė. Broliui vedus mums visoms gyventi Raudonojo Liūto aikštės 6-ajame numeryje nebeliks nei vietos, nei pinigų. Naujoji ponია Filpot, žinia, norės savo namuose šeimininkauti, norės, kad juose klegėtų vaikai. Trijų seserų tikrai daugoka, o ypač kai tiek maža vilties, kad jos ištekės. Mat mudvi su Luiza žinojome, jog mums lemta likti senmergėmis. Pinigų turėjome menkai, vadinasi, vyrus tektų privilioti išvaizda ir būdu, bet mes ir vienu, ir kitu labai išsišokome. Nors Luizos akys nutvieksdavo veidą ir jį išryškindavo, ji buvo aukšta, gerokai per aukšta didumai vyrų, stambių rankų ir didelių pėdų. Be to, tokia tylenė, kad daugelį galių gerbėjų tai sunervindavo, mat jiems atrodė, lyg ji juos smerktų. Veikiausiai ir smerkdavo. Aš pati buvau neaukšta, prakauli ir niekuo neišsiskirianti, nemokėjau flirtuoti, bandydavau šnekėti rimtus dalykus, o vyrus tai atbaidydavo.

Taigi mus reikėjo perkelti tarsi avis iš vieno nuganyto lauko į kitą. Džonui teks pabūti mūsų piemeniu.

Kitą rytą ant pusryčių stalo jis padėjo knygą, pasiskolin-
tą iš draugo.

– Pamaniau, gal per vasaros atostogas norėtumėt pasiva-
žinėti po kokias nors naujas vietas, užuot ir vėl lankiusios
mūsų tetą ir dėdę Braitone, – pradėjo jis. – Na, leistis į ne-
didelį žygį pietine pakrante. Kol vyksta karas su Prancūzija,
į kontinentą keliauti neįmanoma, čia dygte pridygę naujų
pakrantės kurortų. Gal pamatysite vietų, patrauklesnių ir
už Braitoną. Gal patiks Istbornas ar Verdingas. Ar kiek to-
lėliau, į Limingtono pusę ar Dorseto pakrantę – Veimutą ar
Laim Ridžisą.

Džonas vardijo šias vietas tarsi pagal sąrašą galvoje,
brūkštelėdamas paukščiuką prie kiekvienos jau paminėtos.
Taip veikė tvarką mėgstąs jo advokato protas. Akivaizdu,
kad jis iš anksto apgalvojo tas vietas, kur norėjo mus nu-
siųsti, nors ir kreipė mus ten švelniai.

– Pažiūrinėkite, kas jums galėtų patikti, – Džonas pliaukš-
telėjo per knygą. Nors jis nieko nepasakė, visos sumojome,
kad ieškome ne šiaip vietos atostogoms, bet naujų namų,
kur galėtume išsiversti šiek tiek kuklesnėje aplinkoje, užuot
skurdusios Londone.

Kai jis išėjo į savo kambarius, paėmiau knygą.

– *1804 metų mineralinių vandenų kurortų ir maudyklų va-
dovas*, – perskaičiau Luizai ir Margaretai. Vartydama ra-
dau abėcėlinį Anglijos miestų aprašymų sąrašą. Ilgiausiai,
aišku, buvo aprašytas madingasis Batas, – keturiasdešimt
devyni puslapiai, su didžiuliu žemėlapiu ir išlankstomu pa-
noraminiu miesto vaizdu, – lygūs, elegantiški fasadai tarp
žaliuojančių kalvų. Mūsų mylimajam Braitonui skirti dvi-
dešimt trys puslapiai, pristatyta nepriekaištingai. Patik-
rinau ir brolio paminėtas vietas, kai kurios iš jų tebuvo ne
daugiau kaip išliaupsinti žvejų kaimai, apie juos vargais ne-

galais išspausta vos pora puslapių bendrų banalybių. Prie kiekvieno parašėte Džonas pažymėjęs taškelį. Manau, jis bus perskaitęs apie kiekvieną šioje knygoje ir parinkęs tinkamiausius. Kaip reikiant patyrinėjęs.

– Kuo blogai Braitonas? – paklausė Margareta.

Aš paskaičiau apie Laim Ridžisą ir susiraukiau.

– Štai tau atsakymas, – padaviau jai vadovą. – Pažiūrėk, ką pažymėjo Džonas.

– Laimė lankosi daugiausia vidurinės klasės svečiai, – garsiai skaitė Margareta, – jie ne visada čia atvyksta atgauti prarastos sveikatos, bet ne rečiau viliasi pataisyti ir savo pasiligojusią ekonominę padėtį bei patausoti ištuštėjusias kišenes, – knyga nukrito jai į sterblę. – Vadinasi, Braitonas per brangus Filpotų seserims, taip reikėtų suprasti?

– Gali likti čia su Džonu ir jo žmona, – pasiūliau ūmai pagauta dosnumo. – Tikėkimės, vienos iš mūsų jiems nebus per daug. Tuomet bent viena liktume neišstremta į pajūrį.

– Niekai, Elizabeta, mes tikrai nesiskirsime, – pareiškė Margareta su tokia ištikimybe, kad negalėjau jos neapkabinti.

TAD TĄ VASARĄ, kaip Džonas ir pasiūlė, keliavome pakrante, lydimi dėdės ir tetos, būsimos brolienės ir jos motinos, o kai galėdavo, prie mūsų prisidėdavo ir Džonas. Mūsų bendrakeleivės svaitydavosi tokiais komentarais, kaip: „Kokie pasakiški sodai! Pavydžiu tiems, kurie gali čia gyventi ištisus metus ir vaikštinėti po juos, kai tik širdis geidžia“, arba „Šioje vietos bibliotekoje tiek puikių knygų, kad gali pamanyti esąs Londone“, arba „Vaje, koks čia minkštutis ir gailus oras, norėčiau tokiu oru kvėpuoti kasdien, kiekvieną metų dieną“. Erzino, kaip atsainiai kiti darė sprendimus apie mūsų

ateitį, ypač brolienė, kuri atsikraustys į Filpotų namus, jai nereikia sukti galvos, kur apsigyventi: Verdinge ar Heistingse. Jos komentarai ėmė taip erzinti, kad Luiza pradėjo nuo grupės išvykų išsisukinėti, o aš laidžiau vis užgaulesnes pastabėles. Tik Margareta mėgavosi naujų vietų neįprastumu, bent jau smagiai pasijuokdavo iš purvo Limingtone ar kaimiško teatro Istborne. Jai labiausiai patiko Veimutas, mat karaliaus Jurgio meilė miestui padarė jį populiariesnį už kitus, tad iš Londono ir Bato čia kasdien atvykdavo kelios karietos, ir miestas nuolat pasipildydavo madingų žmonių.

Aš pati gi per visą kelionę jaučiausi nevykusiai. Kai žinai esąs verčiamas kur nors persikelti, atostogoms skirta vieta praranda patrauklumą. Buvo nelengva įžiūrėti, kaip kurortas galėtų prilygti Londonui. Net Braitonas ir Heistingsas, tos vietos, kuriose anksčiau mėgau lankytis, regis, stokojo dvasios ir elegancijos.

Kol pasiekėme Laim Ridžisą, likome tik Luiza, Margareta ir aš. Džonui prireikė grįžti į savo kontorą, tad sykiu pasiėmė sužadėtinę ir jos motiną, o mūsų dėdę susuko podagra, ir juodu su teta iškrutėjo atgal į Braitoną. Nukeliauti į Laimą mums padėjo Daramai, šeima, kurią sutikome Veimute, jie vyko drauge karieta ir padėjo įsikurti būstuose Plačiojoje gatvėje, kuri ir buvo miestelio pagrindinė.

Iš visų tą vasarą aplankyto vietų Laimas man patiko labiausiai. Jau buvo rugsėjis, o tai žavus metas, kad ir kur būtum. Minkšta auksinė šviesa net niauriausiam kurortui suteikia švelnumo atmosferos. Mums pasisekė, oras buvo puikus, pavyko nusikratyti ir šeimos lūkesčiais. Pagaliau pati galėjau spręsti, kur mes galėtume gyventi.

Laim Ridžiso miestelis pats prisitaikė prie geografijos, jis neverčia gamtos taikytis prie jo. Į miestelį kopiančios kalvos tokios stačios, kad karietos neįstengia nusileisti žė-

myn, – keleiviai išleidžiami „Karalienės glėbyje“ Čarmute arba Aplaimo sankryžoje, paskui nugabenami vežimaičiais žemyn. Siauras kelias vingiuoja apačion, į pakrantę, paskui ūmai nusigręžia nuo jūros ir vėl kyla į kalvą, tarsi tenorėjęs dirstelėti į bangas prieš pasprukdamas. Apačioje, kur nedidelė Laimo upė įsilieja į jūrą, susiformavusi aikštė, miesto centras. Čia įsikūrusi ir pagrindinė užėiga „Trys puodeliai“, tiesiai priešais Muitinės pastatą ir Pobūvių salę, kuri, tegul ir kukli, visgi puikuojasi trimis stikliniais šviestuvais ir prabangiu erkeriniu langu, atsiveriančiu į pakrantę. Namai driekiasi nuo centro, pakrante ir paupiu, o Plačiojoje gatvėje rikiuojasi Mėsos turgelio prekystaliai. Miestelis nesuplanuotas kaip Batas, Čeltnamas ar Braitonas, bet nevaržomai vinguriuoja sau, it bandydamas išsilenkti kalvų ir jūros, nors jam ir nepavyksta.

Tačiau čia Laimas nepasibaigia. Sakytum jį sudarytų du kaimai, vienas šalia kito, sujungti nedidelio smėlėto paplūdimio, kur išrikiuoti maudymosi vagonėliai, lūkuriuojantys lankytojų antplūdžio. Tas kitas Laimas, paplūdimio vakariniame gale, nesibaido jūros, kaip tik prie jos skuba. Čia dominuoja Kobas, ilga, pilka akmenų siena, kuri it pirštas išsiriečia į vandenį ir apglėbia pakrantę, sudarydama ramų uostą žvejų valtimis ir iš įvairių vietų atvykstantiems prekybiniams laivams. Kobas kelių metrų aukščio siena, tokia plati, kad ja gali žingsniuoti trise, ranka rankon, – daugelis lankytojų taip ir elgiasi, nes nuo jos atsiveria puikus vaizdas į miestą ir įspūdinga pakrantės linija su banguojančiomis žaliom, pilkom ir rudom kalvomis bei uolomis. Batas ir Braitonas gražūs nepriklausomai nuo to, kas aplink juos, net glotnių akmenų pastatai čia kuria akiai įsiteikiantį vaizdą. Laimas nuostabus dėl savo aplinkos, nameliai čia niekuo neišsiskiria. Čia man patiko akimirksniu.

Mano seserims Laimas taip pat tiko, tik dėl kitų priežasčių. Margaretai viskas atrodė paprasta: ji buvo Laimo pobūvių gražuolė. Sulaukusi aštuoniolikos, tokia gaivi ir gyvybinga, ir tokia daili, kad jokia Filpotų mergina dailesnė jau nebus. Žaviomis tamsių plaukų garbanomis, ilgomis rankomis, kurias mėgdavo iškelti, kad žmonės galėtų pasigėrėti grakščiais jų siluetais. Jei jos veidelis ir buvo kiek per ilgas, lūpos kiek per plonos, o gyslės kakle mažumą per smarkiai išsišovusios, tai neturėjo reikšmės, nes jai buvo aštuoniolika. Reikšmingiau tai pasidarys vėliau. Ji bent nebuvo apdovanota maniškiais kirvio ašmenis primenančiais žandikauliais ar nelemtu Luizos ūgiu. Tą vasarą Laime mažai kas jai prilygo, tad sesuo sulaukdavo daugiau dėmesio nei Veimute ar Braitone, kur varžovių būta daugiau. Margareta laiminga skrajodavo nuo vieno pobūvio iki kito, dienas tarp jų užpildydama kortomis ir arbatos gėrimu Pobūvių salėje, maudynėmis jūroje ir pasivaikščiojimais Kobo siena su naujais bičiuliais.

Luizai pobūviai nei kortos nerūpėjo, tačiau gana greitai ji aptiko vietelę prie uolų, į vakarus nuo miestelio, su nuostabia augmenija ir neišmindžiotais paslaptینگais takais, susiformavusiais byrant akmenims, apžėlusiais gebene ir samanomis. Tai pasotino jos domėjimąsi botanika ir tiko į nuošalumą linkusiai prigimčiai.

Kai kartą vaikštinėjome Monmuto paplūdimiu, į vakarus nuo Kobo sienos, aš ir pati radau kuo susidomėti Laime. Mes prisijungėme prie Veimuto bičiulių Daramų, ėjusių paplūdimiu ieškoti keistos akmenų atbrailos, vadinamos Gyvačių kapinėmis, atidengiamomis tik atoslūgio. Ta vieta buvo toliau, nei manėme, tad su plonomis kurpelėmis sunkiai yriauosi paplūdimio smėliu. Negalėjau atplėšti akių nuo žemės, kad neužkliūčiau už akmenų. Žengdama tarp dviejų uolienos at-

laužų, pastebėjau keistą glotnų, dryželiais margintą akmenuką. Pasilenkiau ir paėmiau – pirmąkart, paskui lenksiuos tūkstančius kitų kartų. Jis buvo spiralės formos, su tolygiai viršuje išdėstytomis keteromis it stuburu, ir atrodė tarsi susirangiusi gyvatė su uodegos galiuku centre. Jo taisyklingas piešinys buvo toks malonus akiai, kad neabejojau turinti jį pasiimti, nors ir neįsivaizdavau, kas tai buvo. Žinojau tik tiek: tai negali būti akmenukas.

Parodžiau jį Luizai ir Margaretai, paskui šeimynai iš Veimuto.

– A, tai juk gyvatės akmuo, – pareiškė ponas Daramas.

Aš kone išmečiau akmenį, nors protas man bylojo, kad gyvatė juk tikrai negyva. Betgi čia negali būti vien tik akmuo. Dingtelėjo: „Tai juk fosilija, tiesa?“ Išstariau šį žodį dvejodama, nebuvau tikra, ar Veimuto šeimyna jį galėtų būti girdėjusi. Suprantama, buvau skaičiusi apie fosilijas, buvau mačiusi ir Britų muziejaus stenduose, tik nenumaniau, kad taip paprasčiausiai jų galima rasti paplūdimyje.

– Taip, manyčiau, – atsakė ponas Daramas. – Žmonės čia dažnai randa tokių dalykų. Vietiniai kartais net pardavinėja juos kaip retenybes. Vadina juos tiesiog „įdomybėmis“.

– O kur jos galva? – pasiteiravo Margareta. – Atrodo, tarsi galva būtų nukirsta.

– Gal ji tiesiog nukrito, – pasvarstė ponias Daram. – Kur jūs radote gyvatės akmenį, panele Filpot?

Parodžiau tą vietą, ir mes visi apieškojome, tačiau niekur nepastebėjau nukritusios gyvatės galvos. Netrukus visi kiti prarado susidomėjimą ir nužingsniavo toliau. Aš paieškojau mažumą ilgėliau, paskui nusekiau grupei įkandin, vis atgniauždama delną ir užmesdama akį į šį pirmąjį savo radinį, kuriuos, kaip paskui sužinosiu, dera vadinti amonitais. Laikyti rankoj to padarėlio, – nesvarbu, kas jis

buvo, – kūną, buvo keistas, bet sykiu ir malonus jausmas. Sugniaužęs tvirtą formą delne nurimdavai, tarsi pasirėmęs lazda ar įsitvėręs laiptų turėklų.

Monmuto paplūdimio gale, iškart priešais Septynių Uolų kyšulį, kur pajūrio linijos linkis pranyko iš akių, mes ir atradome Gyvačių kapines. Tai buvo plokščia kalkakmenio iškyša, o joje – šimtai spiralės pavidalo įspaudų, baltų linijų pilkame akmenyje, paliktų čia būtybių, kokią ir aš laikiau, tik jos buvo didžiulės, kiekviena pietų lėkštės dydžio. Nuščiuvę visi žvelgėme į šį keistą, niaurų vaizdą.

– Čia greičiausiai smaugliai, kaip jums atrodo? – paklausė Margareta. – Kokie didžiuliai!

– Bet Anglijoje juk nėra smauglių, – tarstelėjo panelė Daram. – Kaip jie čia atsirado?

– Gal gyveno čia anksčiau, prieš kelis šimtus metų, – svarstė ponias Daram.

– O gal net prieš tūkstantį metų, o gal prieš penkis tūkstančius metų, – įsidrąsino ponas Daramas. – Jie gali būti tokio senumo. Gal smaugliai paskum iškeliavo kur nors kitur.

Man jie visai nepriminė smauglių, nepriminė nė jokių kitų man žinomų gyvūnų. Aš išėjau ant iškyšos, žengiau atsargiai, kad neužminčiau tų padarų, nors jie aiškiausiai jau seniai buvo negyvi ir priminė ne tiek kūnus, kiek piešinius uoloje. Sunkiai galėjai įsivaizduoti juos kada nors gyvavus. Jie atrodė amžini, ir lyg visuomet tik kaip akmuo egzistavę.

Jei čia gyventume, galėčiau ateiti ir žiūrėti į tai kada panorėjusi, dingtelėjo mintis. Ir gal paplūdimyje rasčiau mažesnių gyvatės akmenukų ar kitokių fosilijų. Tai jau šis tas. Man to buvo gana.